

РЕШЕНИЕ

№ 20247

гр. София, 22.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 17 състав, в
публично заседание на 27.04.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ана Методиева

при участието на секретаря Грета Грозданова, като разгледа дело номер **2855** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс, във връзка с чл. 118, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).
Образувано е по жалба на Г. Г. Н., ЕГН [ЕГН], с адрес [населено място],[жк], [жилищен адрес]0, подадена чрез адв. Т. М. Л., срещу Решение № 2153-21-36/28.01.2026 г. на директора на Териториално поделение (ТП) на Националния осигурителен институт (НОИ) – С.-град. С посоченото решение, на основание чл. 117, ал. 3 КСО, е оставена без уважение жалбата ѝ срещу Разпореждане № 730515/97 от 05.12.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, с което е спряно изплащането на личната ѝ пенсия за инвалидност поради общо заболяване, считано от 01.10.2025 г., на основание чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО във връзка с чл. 96, ал. 1, т. 4 КСО.
В жалбата и представените по делото писмени защиты се поддържа, че решението и потвърденото с него разпореждане са незаконосъобразни. Жалбоподателката твърди, че административният орган не е установил по надлежния ред предпоставките за спиране на пенсията, тъй като е основал извода си на данни от досъдебно производство и на експертни материали, събрани извън административното производство, без те да са проверени по реда на АПК и без да е налице влязъл в сила съдебен акт или друг стабилен административен акт, с който да е установена неистинност на медицинските документи или отпадане на медицинските основания за инвалидност. Поддържа се, че експертните решения на ТЕЛК са валидни индивидуални административни актове, които не са отменени по предвидения ред и обвързват административните органи до тяхната отмяна. Според жалбоподателката висящото или спряно наказателно производство не може само по себе си да обуслови неблагоприятни последици в пенсионното правоотношение, нито да замести доказването на фактите по надлежния ред.

Навеждат се оплаквания за нарушение на чл. 7, чл. 8 и чл. 170, ал. 1 АПК, както и за противоречие с принципа на съразмерност по чл. 6 АПК, тъй като спирането на пенсията представлява тежка намеса в правната сфера на лице с трайно намалена работоспособност, без органът да е доказал необходимостта от тази мярка.

Жалбоподателката сочи още, че разпоредбата на чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО предполага наличие на данни, които могат да доведат до отпадане на основанието за получаване на пенсията, но тези данни следва да бъдат годни, конкретни и относими, а не да почиват на предположения или неприключили действия по досъдебно производство. Поддържа, че органът е възприел едностранно информация от наказателното производство, без да извърши самостоятелна преценка и без да установи по надлежния ред релевантните факти.

Прави искане за отмяна на Решение № 2153-21-36/28.01.2026 г. и на потвърденото с него Разпореждане № 730515/97 от 05.12.2025 г., възстановяване изплащането на пенсията със задна дата и присъждане на разноски по делото за осъществено процесуално представителство по реда на чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата.

Ответникът – директорът на Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С.-град, чрез процесуалния си представител юрк. М., оспорва жалбата като неоснователна. В съдебно заседание поддържа, че оспорените актове са законосъобразни и че са налице предпоставките на чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО за спиране изплащането на пенсията. Излага, че не твърди окончателно отпадане на правото на пенсия, а наличие на нови данни, които могат да доведат до отпадане на основанието за получаването ѝ. Поддържа, че здравословното състояние на жалбоподателката не е предмет на самостоятелна преценка от пенсионния орган и че спорът не следва да се измества към медицинска експертиза по същество. Счита представените от жалбоподателката медицински документи за неотнесими към предмета на съдебния контрол, доколкото оспореният акт е издаден въз основа на данни от компетентен орган и с оглед наличие на нова информация, поставяща под съмнение основанието за изплащане на пенсията.

Прави искане жалбата да бъде отхвърлена като неоснователна. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Административният съд, след като обсъди събраните по делото доказателства, становищата на страните и извърши служебна проверка на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, приема от фактическа страна следното:

На 24.11.2021 г. с Разпореждане № [ЕГН] На Г. Н. е отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване по чл. 74, ал. 1 КСО от 10.08.2021 г. въз основа на Експертно решение на ТЕЛК № 1118/100 от 11.06.2021 г., с което е определена трайно намалена работоспособност (ТНР) 50%, с дата на инвалидизация 23.12.2020 г. и срок на определения % ТНР – 01.06.2024 г.

На 09.09.2024 г. с Разпореждане № [ЕГН] и въз основа на издадено при преосвидетелстване Експертно решение № 91802/146 от 30.07.2024 г. на ТЕЛК, срокът за изплащане на пенсията е продължен до 01.07.2027 г.

На 31.07.2025 г. по пенсионната преписката е постъпила информация от Софийска градска прокуратура, Следствен отдел, във връзка с досъдебно производство № 521/2022 г., от която пенсионният орган е приел, че са налице нови данни относно медицински документи и експертни решения, послужили при преценката на правото на пенсия. Въз основа на тези данни органът е приел, че е налице хипотезата на чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО – данни, които могат да доведат до отпадане на основанието за получаване на пенсията.

На 05.12.2025 г. длъжностното лице по пенсионно осигуряване е издало Разпореждане № 730515/97, с което е спряно изплащането на личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване на Г. Г. Н., считано от 01.10.2025 г. В разпореждането е посочено, че спирането е на

основание чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО, във връзка с чл. 96, ал. 1, т. 4 КСО, поради постъпили нови данни, имащи значение за правото на пенсия.

Срещу разпореждането е подадена жалба по административен ред.

На 28.01.2026 г.с Решение № 2153-21-36 директорът на ТП на НОИ – С.-град е оставил жалбата без уважение и е потвърдил разпореждането. В решението е прието, че разпореждането е издадено от компетентен орган, в предвидената форма и при наличие на материалноправните предпоставки за спиране изплащането на пенсията. Органът е изложил съображения, че получената от прокуратурата информация представлява нови данни по смисъла на чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО, тъй като същата може да доведе до отпадане на основанието за получаване на пенсията, без на този етап да е необходимо окончателно установяване на отпаднало право.

В хода на съдебното производство съдът е приел административната преписка, писмените доказателства, представени от жалбоподателката, както и писмените доказателства, представени от ответника. С определение в открито съдебно заседание от 06.04.2026 г. съдът е оставил без уважение искането за допускане на съдебномедицинска експертиза, като е приел, че предмет на делото е законосъобразността на оспорения административен акт, издаден въз основа на данни от компетентен орган и актове на медицинската експертиза, които имат обвързваща сила, а съдът не следва да извършва самостоятелна преценка на здравословното състояние на жалбоподателката извън предвидения в закона ред. Със същото определение съдът е задължил ответника да представи извлечение от Протокол № 5 за извършена комплексна експертиза по ДП № 521/2022 г. в частта, касаеща жалбоподателката, доколкото административният орган се е позовал на този документ като ново писмено доказателство от съществено значение за правото на пенсия. В останалата част искането за изискване на материали от досъдебното производство е оставено без уважение, тъй като тези материали не са били част от административната преписка и не са послужили при издаване на оспорения акт.

В съдебно заседание на 27.04.2026 г. съдът е приел представеното от ответника извлечение от Протокол № 5/11.03.2025 г. за извършена комплексна експертиза по досъдебно производство № 521/2022 г. на СО-СГП.

При така установената фактическа обстановка съдът приема от правна страна следното:

Жалбата е подадена от надлежна страна, срещу подлежащ на съдебно оспорване административен акт и в срока по чл. 118, ал. 1 КСО, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспореното решение е издадено от компетентен административен орган – директора на ТП на НОИ – С.-град, в рамките на правомощието му по чл. 117, ал. 3 КСО. Потвърденото с него разпореждане също е издадено от компетентно длъжностно лице по пенсионно осигуряване. Актовете са издадени в писмена форма и съдържат фактически и правни основания за произнасянето.

Независимо от това съдът приема, че оспореното решение и потвърденото с него разпореждане са издадени при неправилно приложение на материалния закон и при съществено нарушение на административнопроизводствените правила, тъй като административният орган не е установил по надлежния ред фактическите предпоставки за приложение на чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО.

Съгласно чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО изплащането на пенсията се спира, когато са представени доказателства, които могат да доведат до нейното прекратяване. Нормата не изисква към момента на спирането правото на пенсия вече да е отпаднало, нито да е налице окончателен акт за прекратяване на пенсията. Достатъчно е да са налице доказателства, които обективно могат да доведат до прекратяване на пенсията по някое от основанията на чл. 96, ал. 1 КСО. Именно затова спирането по чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО има временен и обезпечителен характер, като цели да

предотврати продължаващо изплащане на пенсия при наличие на сериозни данни, че основанийето за получаването ѝ може да отпадне. От друга страна, доколкото с този институт се засяга вече признато и упражнявано осигурително право, данните по чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО не могат да бъдат общи, хипотетични или неиндивидуализирани. Те следва да бъдат конкретни, относими към съответното лице и към конкретното пенсионно право, както и да сочат на реална, а не само абстрактна възможност за прекратяване на пенсията. Наличието на висящо досъдебно производство или на проверка относно медицински документи само по себе си не освобождава пенсионния орган от задължението му да установи кои конкретни данни се отнасят до лицето, кои документи засягат, по какъв начин те пораждат реална възможност за отпадане на основанияето за получаване на пенсията.

В този смисъл съдът не споделя тезата на жалбоподателката в частта, в която се поддържа, че материали от досъдебно производство изобщо не могат да бъдат вземани предвид в административното производство по чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО. Няма законова пречка данни, постъпили от органите на досъдебното производство, да бъдат съобразени от пенсионния орган, когато съдържат достатъчно конкретни и относими факти за правото на пенсия. Тези данни обаче не обвързват автоматично органа и не заместват собствената му преценка по чл. 35 и чл. 36 АПК. В случая същият не е извършил такава самостоятелна преценка, а е възпроизвел общо съдържание на постъпилите материали от досъдебното производство.

От мотивите на разпореждането и на потвърждаващото го решение се установява, че органът е приел за достатъчно основание обстоятелството, че е постъпила информация от Софийска градска прокуратура във връзка с досъдебно производство № 521/2022 г., както и че в рамките на това производство е изготвен Протокол № 5/11.03.2025 г. за комплексна експертиза, касаеща медицински документи и експертни решения на ТЕЛК. Тази фактическа основа е възпроизведена общо, без индивидуализиран анализ спрямо жалбоподателката и без посочване на конкретния документ или експертно решение, от който произтича съмнението относно нейното пенсионно право.

Представеното по делото извлечение от Протокол № 5/11.03.2025 г. действително съдържа данни, че в рамките на досъдебното производство са били изследвани отпечатъци от печати и реквизити върху медицински документи, както и че сред лицата, включени в списъка към експертизата, фигурира и Г. Г. Н.. Това обаче не е достатъчно само по себе си да обоснове извод за наличие на предпоставките по чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО. От извлечението не може да се направи обоснован извод кой конкретен медицински документ на жалбоподателката е предмет на констатациите, дали констатациите се отнасят до медицински документ или до експертно решение, което е било правопораждащо за отпускането или продължаването на изплащането на пенсията и дали констатациите относно печати или реквизити имат пряко значение за валидността или материалната законосъобразност на експертното решение, обусловило пенсионното право. Особено съществено е, че органът не е мотивирал по какъв начин конкретното експертно решение на ТЕЛК, въз основа на което се изплаща пенсията на жалбоподателката, е засегнато от данните по Протокол № 5, нито е изяснил връзката между констатациите в протокола и правото на пенсия. Не е изяснено дали констатациите по протокола се отнасят до експертното решение, въз основа на което е отпусната или продължава да се изплаща пенсията, или до други медицински документи от медицинското досие на лицето. Липсва мотивиран извод защо евентуалните констатации относно отделни медицински документи са относими именно към предпоставките за приложение на чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО спрямо конкретното пенсионно право.

Съдът отчита, че чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО не изисква окончателно установяване на неистинност на документ или влязла в сила присъда. Това обаче не означава, че нормата може да се приложи въз

основа на всяко съмнение. Законът изисква „доказателства“, които могат да доведат до прекратяване на пенсията, а не само уведомление за висящо досъдебно производство или общо посочване на експертен протокол. Следователно административният орган е следвало да провери и мотивира дали постъпилите данни са конкретно относими към правото на пенсия на жалбоподателката и дали имат такава доказателствена сила, че да обосноват реална възможност за прекратяване на пенсията. В тежест на органа е да установи тези фактически основания съгласно чл. 170, ал. 1 АПК.

Неоснователно е възражението на ответника, че е достатъчно наличието на „нови данни“, без да е необходимо те да доказват окончателно отпадане на правото. Съдът приема, че не е необходимо окончателно отпадане на правото, но е необходимо данните да бъдат годни и достатъчно конкретни, за да могат обективно да обосноват приложението на мярката по чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО. Такава конкретна и индивидуализирана връзка между постъпилите данни и правото на пенсия на жалбоподателката не се установява. В случая органът не е установил и не е мотивирал такава пряка връзка между Протокол № 5 и пенсионното право на жалбоподателката.

Не намира опора в закона и подходът на административния орган да третира постъпилата информация от прокуратурата като самостоятелно и достатъчно основание за спиране. Уведомлението от органите на досъдебното производство има значение като източник на информация, но не освобождава пенсионния орган от задължението да установи релевантните факти и да изложи собствени мотиви въз основа на самостоятелна административна преценка. Административното производство не може да се свежда до автоматично възпроизвеждане на информация от наказателното производство, защото предметът на двете производства е различен. В наказателното производство се проверява евентуално престъпление, докато в настоящото производство следва да се установи дали са налице предпоставките за спиране на конкретна пенсия по чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО. Следва да се посочи, че настоящият съдебен състав не формира изводи относно доказателствената стойност на материалите по досъдебното производство за целите на наказателния процес, нито относно евентуално извършено престъпление, а единствено относно достатъчността и относимостта на представените данни към предпоставките по чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО. В тази връзка съдът съобразява и че експертните решения на ТЕЛК/НЕЛК, доколкото не са отменени по предвидения ред, продължават да пораждаат правни последици. Този извод не означава, че НОИ е лишен от възможност да реагира при наличие на нови доказателства по чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО. Обстоятелството, че експертното решение не е отменено по предвидения ред, не изключва приложението на чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО, доколкото тази разпоредба урежда временна обезпечителна мярка при наличие на данни, които могат да доведат до прекратяване на пенсията. Това обаче изисква административният орган да установи и мотивира наличието на конкретни и относими данни, пораждащи реална възможност за отпадане на основанието за получаване на пенсията. Такива мотиви в случая липсват. Допуснатото нарушение е съществено, защото е довело до издаване на неблагоприятен за жалбоподателката акт при неизяснена фактическа обстановка и при липса на конкретна връзка между приетите от органа „нови данни“ и правото на пенсия.

С оглед изложеното съдът приема, че не е установено наличие на достатъчно конкретни, индивидуализирани и относими данни, обосноваващи приложение на чл. 95, ал. 1, т. 6 КСО, поради което оспореното решение и потвърденото с него разпореждане следва да бъдат отменени. С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 АПК, в полза на процесуалния представител на жалбоподателя по реда на чл. 38, ал. 2 във вр. с чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата следва да се присъди адвокатско възнаграждение в минималния размер, предвиден в чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа - 511,29 евро.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд – София-град, III отделение, 17 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 2153-21-36/28.01.2026 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С.-град, с което е оставена без уважение жалбата на Г. Г. Н., ЕГН [ЕГН], срещу Разпореждане № 730515/97 от 05.12.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

ОСЪЖДА Националния осигурителен институт, [населено място], [улица], да заплати на адвокат Т. М. Л., личен № [ЕГН], В. адвокатска колегия, адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата в размер на 511,29 евро (петстотин и единадесет евро и двадесет и девет евроцента).

Решението не подлежи на обжалване на основание чл. 119, ал. 1 във вр. чл. 117, ал. 1, т. 2, б. ж) КСО.

СЪДИЯ: